Het Eiland Simeuloee

21:-

247

6-Cc-000

I. AARDRIJKSKUNDIGE BESCHRIJVING.-

LIGGING, GROOTTE.-

Het eiland Simeuloeë is het meest noordelijke der groote eilanden, welke langs Sumatra's Westkust worden aangetroffen. Het heeft een lengteas van ongeveer 100 K.M. en een breedte van ± 9 tot ± 26 K.M., terwijl de oppervlakte op globaal 1800 K.M2 wordt geschat.

Rondom het hoofdeiland zijn talrijke, practisch geheel met klapper beplante, eilandjes gelegen, waarvan de voornaamste zijn: Poeloe Sioemat, Poeloe Si Laoet Besar en Ketjil, Poeloe Leukon Poeloe Simeuloeë, Poeloe Teupah, Poeloe Mintjan, Poeloe Lassia en Babi.

De Si Laoet eilanden zijn in concessie uitgegeven, terwijl Lassia en Babi momenteel verpacht zijn.

ALGEMEENE BODEMGESTELDHEID.

Het hoofdeiland schijnt uit zeer jong- tertiaire formaties te bestaan. Hier en daar wordt steenkool aangetroffen, echter in niet exploiteerbare hoeveelheden.

Het geheele eiland vormt een zwaar, zeer geaccidenteerd heuvelland en is grootendeels met oerbosch bedekt.

De hoogste top, de aan de Oostkust gelegen goenoeng Sibaoe, verheft zich tot ongeveer 600 M.

AARDBEVINGEN.

Op Simeuloeë komen meermalen aardbevingen voor.

Meestal zijn zij van lichteren graad.

In 1907 werd de geheele Westkust van het eiland door een hevige vloedgolf geteisterd. Het aantal slachtoffers was zeer aanzienlijk. Vele kampongs werden geheel weggevaagd en een eens welvarende streek tijdelijk in een woestenij herschapen.

Lembaga Kebudajaan Indonesia
„Kon Bataviaasch Genootschap
van Kunsten en Wetenschappen"

De

Lembaga Kebudajaan Ind.
Kon. Bat. Gen. Perpustakaan
tanggal 28-12-1953
asal-usul No 1923 ff

schapen. De bevolking aldaar is deze slag nooit geheel te boven gekomen. Haar vroegere welvaart herwon zij niet meer.

Thans plegen de menschen elkaar nog te verhalen van den tijd vóór de groote ~~Oost~~West golf, toen de kampongs langs de kust tot de rijkste van het eiland behoorden.

KUSTEN.-

Naar de kusten gaat het heuvelland over in moerassige vlakten waarop de rijstbouw wordt uitgeoefend.

Het eiland is omringd door riffen, welke vooral aan de, bijna geheel onbeschutte Westkust een zeer zware branding veroorzaken, waardoor de scheepvaart wordt bemoeilijkt.

De Oostkust van het eiland ligt door de nabijheid van Sumatra meer beschut voor de zeestroomingen en winden en is over het algemeen beter bevaarbaar. Vele baaien en inhammen bieden hier de zeeprauwen een veilige schuilplaats bij opkomend slecht weer. De voornaamste daarvan zijn de Sinabang -, Iho Dalam - en Sibigo -baai. Zij liggen bijna geheel ingesloten en zijn voor groote stoomschepen ook goed bevaarbaar.

RIVIEREN.-

Het hoofdeiland telt talrijke rivieren en riviertjes, die meestal slechts bij uitzondering over korte afstanden voor kleine Inlandsche vaartuigjes bevaarbaar zijn en dan ook als gemeenschaps - of afvoerweg weinig waarde hebben.

Door den invloed van eb en vloed zijn de mondingen bijna alle verzand, terwijl in den drogen tijd de waterstand der riviertjes zeer laag is.

GRENZEN.

In deze onderafdeeling telt men 5 landschappen, t.w. Het landschap Teupah, Simaloë ~~Simaleer~~, Salang, Leukon en Sigoelai.

De grenzen van deze landschappen

werden

werden bij een op 26 Augustus 1908 gesloten overeenkomst tusschen de toenmalige Zelfbestuurders en het Europeesch bestuur voor de eerste maal officieel vastgesteld.

II. BESTUUR.

(Verwezen wordt naar afl. XX der mededeelingen van het bureau voor de bestuurszaken der buitengewesten, blz. 27 tot en met 32.)

Volgens Stbl. 1864 No.104 behoorde het eiland Nias met de daaromheen liggende eilanden tot het Gouvernement Sumatra's Westkust, zoodat de administratieve indeeling van Simaloer eenigszins twijfelachtig was. Aan dien twijfel werd echter een eind gemaakt door het Stbl. 1880, No. 149, waarbij werd vastgesteld dat Simaloer deel uitmaakte van het Gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden.

Aanvankelijk werd het Europeesch bestuur op het eiland waargenomen door den te Sinabang geplaatsten ontvanger van de In- en Uitvoerrechten en Accijnzen.

Sedert Maart 1912 is het eiland echter een zelfstandige onderafdeeling geworden onder een Europeeschen bestuursambtenaren met Sinabang als standplaats.

Aanleiding tot de vorming van een afzonderlijke onderafdeeling was de oprichting van de houtaankap Maatschappijen.

De huidige ~~"radja's"~~ Zelfbestuurders, t.w. Sootan Amin van het Landschap Teupah, Teukoe Radja Machmoed van het Landschap Simaloer, Mohamad Sawal van het Landschap Salang, Soe Cam van het Landschap Leukon, en Mohamad Toenai van het Landschap Sigoolai werden respectievelijk op 23 April 1917, 17 April 1936, 16 Maart 1911, 12 November 1934 en 16 Januari 1914 door de Regering als

als ~~Zelfbestuurder~~ zodanig bevestigd.

Sedert onze bestuursbemoeienis met dit eiland heeft het oorspronkelijk genealogisch adatbestuur plaats gemaakt voor het tegenwoordig territoriaal kampongbestuur.

In de landschappen Teupah en Simaloer treft men hedenmog een aan den Zelfbestuurder ondergeschikt adathoofd aan met den titel van Datoek Pemoentjak.

Oorspronkelijk waren de Datoeks Pemoentjak, in hun hoedanigheid van adathoofd, de eigenlijke machthebbers.

Langzamerhand slaagden de hoofden van de Atjehsche nederzettingen én deze landschappen er echter in, om gebruikmakend van hun grootere slimheid en kennis en de onbeduidendheid van de Pemoentjaks, zich meester te maken van de macht en werden de Pemoentjaks tot ondergeschikte hoofden gedegradeerd.

In vroeger tijd vormden de Datoeks Pemoentjak een zeer goede en dikwijls onmisbare schakel tusschen de bevolking en de, van de Atjehsche usurpators afstammende, landschapshoofden.

Waar de Zelfbestuurders thans echter niet meer als vreemdelingen worden beschouwd zij derhalve ook niet meer het intermediair van de adathoofden behoeven bij hun contact met de bevolking zou ook het instituut van "Datoek Pemoentjak" zonder eenig bezwaar successievelijk kunnen worden afgeschaft.

In de landschappen Sigoelai en Salang is men van bestuurswege niet meer overgegaan tot aanstelling van een dergelijken functionaris, sedert beide laatste adathoofden in 1924 wegens diefstal werden veroordeeld.

Wat het Landschap Loeikon betreft, hier is sedert het overlijden van den Datoek Pemoentjak Ma Djadam in Mei j.l. ~~een~~ geen nieuwe functionaris meer benoemd, hetgeen i. volkomen gerechtvaardigd is, gezien de onbelangrijkheid van dit Landschap. ~~m.i. onbegrijpelijk achterwege zal kunnen blijven,~~

blijven, zonder dat zulks als een merkbaar gemis door het Bestuur, dan wel de bevolking zal worden gevoeld. Immers heeft wijlen deze functionaris, die tijdens zijn leven steeds op gespannen voet stond met den Zelfbestuurder en zeer weinig invloed had op de bevolking, nimmer eenig daadwerkelijk aandeel gehad in het bestuur. Zijn werk beperkte zich dan ook practisch ~~geheel~~ uitsluitend tot het ontvangen van zijn salaris.

Aangaande den huidigen Datoek Pemoentjak van Teupah, Radja Tjoet, moge nog worden opgemerkt, dat deze geringe invloed heeft op de bevolking en zich voortdurend schuil houdt. Van eenig contact tusschen den Zelfbestuurder en hem is geen sprake, laat staan van het door hem met raad en daad bijstaan van den Zelfbestuurder.

Een geheel andere persoonlijkheid is de verdienstelijke Datoek Pemoentjak Imbo van het Landschap Simeuloeë, die den Zelfbestuurder in alles terzijde staat. Tusschen hem en den Zelfbestuurder bestaat een zeer goede samenwerking, welke ongetwijfeld mede wordt bevorderd door het huwelijk van den Zelfbestuurder met Imbo's dochter.

In de kampongs wordt het gezag uitgeoefend door kamponghoofden, die den titel van Datoek of Keutjhi voeren en bij hun bestuursvoering worden geholpen door de "raad van ouden van de kampong" en een of meer wakils, ook wel panglima's geheeten.

Zij worden benoemd en ontslagen door den Zelfbestuurder, in overleg met het onderafdeelingshoofd.

Hun taak wordt vaak in niet geringe mate bemoeilijkt door de uitgestrektheid der kampongs. Over het algemeen gaat er weinig kracht van hen uit.

De

De beste Datoeks vindt men momenteel in het Landschap Simaloer. In Teupah treedt het kamponghoofd van Lataling, Boedjang, op den voorgrond.

III. BEVOLKING.-

AFKOMST EN STAMINDEELING.- De autochthone bevolking van het eiland heeft in den loop der tijden zoo'n sterke vreemde inslag ondergaan, dat maar weinig van het oorspronkelijke is overgebleven.

Deze rasvermenging werd ten eerste in de hand gewerkt door het feit dat Simaloer vroeger een verzamelplaats was van Maleische en Atjehsche zeeroovers, die zich niet alleen hiervandaan van slaven voorzagen, maar bovendien dit eiland gebruikten als doorvoerstation voor de van elders, meest van Nias, geroofde slaven.

Vandaar dan ook dat de zeden en gewoonten van de huidige bevolking practisch geheel uit Minangkabausche, Atjehsche en Niassche elementen bestaan.

De Poelauneezen van Salang en Sigoelai moeten van Niasschen oorsprong zijn.

De bevolking is verdeeld in verschillende genealogische groepen die, evenals in Sumatra's Westkust, ook hier soekoes heeten. In tegenstelling met in de Minangkabau, heeft hier altijd echter het patriarchaat gegolden. De kinderen volgden de soekoe van hun vader en de adatwaardigheid van soekoehoofd was dan ook erfelijk in de patriarchale lijn.

Het soekoe-verband heeft thans practisch opgehouden te bestaan en is daarvoor het kampong-verband in de plaats getreden.

Dit

Dit heeft o.a. ten gevolge gehad dat de exogamie, d.i. het verbod om in de eigen soeloe te trouwen, momenteel ~~~~ niet meer streng wordt nageleefd.

TAAL.

De taal van de bevolking is het Poelauneesch, dat echter weer talrijke, soms zeer sterk van elkaar afwijkende, dialecten kent.

Practisch iedereen verstaat Maleisch, terwijl ook velen Minangkabausch, Atjehsch of Niasch spreken.

De vrouwen echter spreken in hoofdzaak de inheemsche taal.

KARAKTER.-

De Poelaunees is over het algemeen luí en indolent van aard. In den loop der tijden is hij er meesterlijk in geslaagd zijn aangeboren, dan wel verworven arbeidsschuwheid stelselmatig verder aan te kweeken en schier tot een cultus te verheffen.

De sagopalm verschaft hem bij gebrek aan rijst een goedkoop voedsel, terwijl de zee de noodige visch oplevert voor de dagelijksche behoeften.

Gelukt het hem bovendien nog om zich uit zijn klappertuinen de noodige contanten te verschaffen voor belastingen rodibetalingen voor het koopen van tabak en de benoodigde kleeding, dan kan niets er hem verder van weerhouden om voor de rest van het jaar op zijn lauweren te gaan rusten, wat door hem identiek wordt geacht met het bereikt hebben van de gelukzaligheid op aarde.

Hoewel, gezien de slechte voedings- en gezondheidstoestand van de bevolking, van haar natuurlijk niet het volle pond in arbeidsprestaties kan worden geëischt, zou zij er economisch toch heel wat beter dan nu het geval is, voorstaan, indien

indien zij bij wijze van spreken slechts haar "halve pond" prestoerde; maar ook dit schijnt van de meeste Poelaunoezen te veel te zijn gevergd.

Deze arbeidsschuwheid van de bevolking weerspiegelt zich het best in den onverzorgden staat waarin haar tuinen en rijstvelden verkeeren.

Gunstige uitzonderingen zijn er natuurlijk gelukkig wel. Zoo wordt in kampong Lataling in Teupah en in verschillende streken in Simaloer door de bevolking steeds de noodige aandacht besteed aan haar aanplantingen.

BEWAPENING EN VECHTWIJZE.

De bewapening van de Poelaunees bestaat uit klewang en lans. Vechtlustig is hij niet, noch bezit hij grooten persoonlijken moed.

Van een bepaalde inheemsche vechtwijze is rapporteur niets bekend.

BEVOLKINGSSTERKTE.

Het geheele eiland telt 18 203 zielen, hetgeen bij een oppervlakte van 1800 K.M.2 een bevolkingsdichtheid geeft van 10 per K.M2 geeft.

Het zielenaantal is als volgt over de verschillende Landschappen verdeeld.

Teupah	9867 waarvan	2775 belastingplichtigen
Simaloer	3601 waarvan	811 belastingplichtigen.
Salang	805 waarvan	263 belastingplichtigen.
Leuhon	1400 waarvan	485 belastingplichtigen.
Sigoeloi	2350 waarvan	749 belastingplichtigen.
Totaal	18203 waarvan	5083 belastingplichtigen.

GODSDIENST.

De Mohammedaansche godsdienst, die de bevolking meer in naam dan uit geloofsovertuiging belijdt, ligt als een dun vernisje over de overblijfselen van het vroegere

heidendom

heidendom of animisme, dat thans nog voor een groot gedeelte de ~~geestes~~ denk wereld der menschen beheerscht.

De geestelijkheid heeft over het algemeen dan ook weinig invloed op de bevolking.

De verplichtingen die de Islam den menschen oplegt worden dan ook zeer slecht nageleefd, uitgezonderd in Sinaloer, alwaar onder de goede leiding van den Zelfbesturder, Teuhoe Radja Machmood, een godsdienstige opleving is te bespeuren.

Momenteel vindt men te kampong Al en Lamamêk godsdienstscholen. Een door verschillende uitheemsche handelaren gedane poging om te Sinabang ook tot de oprichting van zoo'n school te geraken, stuitte af op den onwil van den Zelfbesturder van Teupah om daartoe zijn toestemming te verleenen.

Aan de gebedehuizen, die men schier in iederen kampong van eenige beteekenis aantreft, wordt weinig zorg bestoed.

IV. GEZONDHEIDSTOESTAND/

De gezondheidstoestand van de bevolking is bepaald ongunstig te noemen. Vele volksziekten, waarvan malaria, dysenterie en tuberculose de voornaamste zijn, verzwakken ten zeerste haar weerstandsvermogen en eischen ieder jaar vele slachtoffers, zoodat de bevolkingssterkte dan ook, ondanks de groote vruchtbaarheid der vrouwen weinig of niet vooruit gaat.

Door den malaria-mantri tijdens rapporteurs tournées genomen bloedproeven onder de bevolking hebben voor de Westkust van dit eiland een aanmerkelijk lagen malaria-index aangetoond dan voor de Oostkust daarven.

Vooral

Vooral te Sinabang en omgeving heerscht deze ziekte veelvuldig. Practisch niemand ontkomt dan ook aan haar greep.

Ter bestrijding van de malaria is alhier een opgeleide mantri werkzaam. Door dezen verrichte onderzoekingen hebben in de afwateringsgoten ter plaatse veelvuldig anopheles-larven aangetoond.

Ter assaineering van de onderafdeelingshoofdplaats zal het gehoele gotenstelsel, dat momenteel in zeer deplorabelen staat verkeert waardoor het water niet kan afvloeien, een grondige verbetering dienen te ondergaan, waarmede echter aanzienlijke sommen gemoeid zullen zijn, welke deze armlastige onderafdeeling nimmer zal kunnen opbrengen.

Oorspronkelijk bestond dan ook het plan om dit assaineeringswerk, evenals den aanleg van een eenvoudige waterleiding uit de rubbergelden te bekostigen. Van deze plannen schijnt echter niets te zullen komen, althans werd hieromtrent niets meer door rapporteur vernomen.

Een arts is in deze onderafdeeling niet bescheiden, wel bevindt zich te Sinabang een mantri-ziekenverpleger.

Iedere maand komt echter de Officier van Gezondheid van Tapa-Toean hier eenige uren polikliniek houden. Voornamelijk worden dan salversaninjecties verstrekt.

Hierdoor wordt slechts de bevolking in de naaste omgeving van Sinabang geholpen het overgrootste deel daarvan blijft echter geheel verstoken van geneeskundige hulp, welke zij dringend behoeft, gezien het veelvuldig onder haar voorkomen van framboesia en andere volksziekten.

Het ware dan ook te wenschen dat door genoemden medicus eenige keeren per jaar een noordaagsche tournée in dit ressort wordt gemaakt, te zamen met het onderafdeelingshoofd

Lembaga Kebudajaan Indonesia
„Kon. Bataviaasch Genootschap
van Kunsten en Wetenschappen"

lingshoofd, ten einde zich op de hoogte te stellen van de gezondheidstoestand van de bevolking en de volksscholen te inspecteeren. Immers worden ook onder de schoolkinderen veelvuldig huidziekten aangetroffen.

V. WEGEN EN TRANSPORTMIDDELEN.

Het eiland is bijzonder arm aan kunstwegen. Het verkeer geschiedt dan ook grootendeels per prauw over zee. Langs een gedeelte der Westkust biedt het zeestrand een gemakkelijk begaanbaren weg aan.

Momenteel is de landverbinding Sinabang - Saloel de eenige weg. Aan de doortrekking daarvan tot kampong Ai wordt thans met den meesten spoed in heerendienst gewerkt. Deze doortrekking wordt echter ten zeerste bemoeilijkt door de aanwezigheid in het Landschap Teupah van een viertal steile heuvelruggen voorbij Maoedil, welke loodrecht uit zee opreizen en dwars op het wegtracé staan.

Met de afgraving van het eerste tweetal ruggen, de goenoeng Inor en de goenoeng Naibos is men thans bereids gereed gekomen.

Moeilijker zal evenwel den aanleg van het weglichaam over de daarop volgende Goenoeng Batoe Roendong zijn, aangezien hiermede een grondverzet van niet minder dan ± 175.000 M3 gemoeid zal zijn. Evenwel is daarmede thans reeds een aanvang gemaakt.

Hierna wacht nog de afgraving van een kleinere heuvel(de Goenong Boenong)dicht bij de grens van Teupah en Simaloer.

Momenteél ontbreekt nog slechts het weglichaam van Goenong Batoe Roendong - grens Teupah (± 12 K.M.)' in de landverbinding Sinabang - kampong Ai (+ 62 K.M.).

Hopelijk

Hopelijk zal ook dit ontbrekend gedeelte nog voor het eind van het jaar kunnen worden voltooid.

Het tot standkomen van bovengenoemde landverbinding zal behalve voor Teupah, ook voor de ten Noorden daarvan aan de Westkust gelegen landschappen Simaloer, Salang en Leuton van groot belang ~~belang~~ betekenis zijn, aangezien zij hierdoor uit hun isolement zullen worden verlost en een goedkoope transportverbinding voor hun producten zullen verkrijgen met de exporthaven Sinabang.

Dit laatste zal vooral van belang zijn, indien over eenige jaren de, in deze landschappen thans aangelegd worden-de pinang- en kruidnageltuinen in productie komen.

De groote economische beteekenis van dezenweg voor de copra-cultuur in Simaloer zal rapporteur trachten nader te belichten bij de behandeling van dit onderwerp.

Momenteel is de weg Sinabang - Saloel (± 26 K.M.), die tot Lassihing (± 11 K.M.) is verhard, reeds geschikt voor licht asverkeer. Dit verharde stuk, dat zeer smal is en door een moerassige streek loopt, eischt een voortdurend onderhoud. Met de verbreeding, alsmede de verdere verharding hiervan wordt gestadig voortgegaan.

De verharding van het overige weggedeelte zal echter in niet onbelangrijke mate worden bemoeilijkt door het feit dat al het verhardingsmateriaal (fijne en groffe karang, alsmede grint) vanuit Sinabang, dient te worden aangevoerd.

Bij gebrek van een eigen vrachtauto van het Landschap, zal zulks nu per grobak dienen te geschieden, hetgeen in verband met de daarbij steeds grooter

wordende

wordende afstanden de verharding tot een zeer langdurige en kostbare aangelegenheid zal maken.

De talrijke, loodrecht op de richting van dezen weg staande rivieren, maken voorts den bouw van vele bruggen noodzakelijk. Te dien einde werd dan ook door rapporteur ongeveer 2000 M rails aangekocht van den gelijkwideerden Houtaankap Maatschappij "Simaloer".

In afwachting van de mogelijkheid van het slaan van een brug over de Saloelrivier ter vervanging van den in December a.p. door den bandjir weggeslagen 80 M lange brug over deze rivier, ~~werd~~ is te Salool thans een veerpont gebouwd, waardoor het mogelijk zal zijn om, na gereedkomen van den brug over de Macedilrivier, tot Goenong Inor per auto te komen.

Naast dezen wegverbinding heeft men nog diverse paden op het eiland. De in heerendienst te onderhouden paden, welke alle langs de kust loopen en nog niet voor karrentransport geschikt zijn, zijn momenteel:

Kampong Ai - Salang	± 8 K.M.
Salang - Oedjong Salang	± 22 K.M.
Leukon - Langi	± 24 K.M.
Lho Pau - Lewa	± 14 K.M.
Sangiran - Babang Sibigo	± 14 K.M.
Malasin - Lajambaoeng	± 22 K.M.

Overige bevolkingspaden worden in kampong-dienst onderhouden.

TRANSPORTMIDDELEN.

Te Sinabang bevinden zich 3 autobussen, alsmede 1 vrachtauto. Zij worden voornamelijk gebezigd voor het copratransport over het traject Salool - Sinabang en in mindere mate voor het personenvervoer.

Overigens geschiedt het goederentransport bijna uitsluitend over zee. Men bezigt hiervoor de "laloer", d.i. een, van een uitgeholden boomstam vervaardige prauw,

welke

welke middels pagaaien wordt voortbewogen, alsmede de "biloe", welke grooter is dan de "laloer" en van zeilen is voorzien.

Het aantal grootere prauwen bedraagt naar schatting 150.-

Prauwenvaart naar den overwal of vaders komt niet voor.

Voorts is alhier een Gouvernements-Gewestelijk Vaartuig gestationneerd, dat ter beschikking van de onderafdeelingen Simeuloë en Singkel is gesteld.-

Bovendien bezit de concessionaris der Si Aoet-eilanden nog een zeewaardige motorboot, welke gebezigd wordt voor het transport van de copra van deze eilanden naar Sinabang.-

VI. ONDERWIJS/

Te Sinabang bevindt zich een Gouvernements-Vervolgschool met één leerkracht. Landschapsvolksscholen treft men momenteel in het Landschap Teupah te Sinabang, Lataling, Laboean Badjau, Lasihin en Awe Sebal, in het landschap Simeuloeë te kampong Ai en Kota Padang en in het landschap Sigoelai te Lamaéh aan.

Vroeger stond in kampong Maibos en in Leukon ook nog een school. Deze moesten echter wegens gebrek aan belangstelling worden gesloten.

Over het algemeen verkeeren de schoolgebouwen in een zeer slechten staat. Dit geldt vooral voor de gebouwen te Lasihing, Awe Sebal, Lataling, Kota Padang en Lamaéh, welke alle geheel bouwvallig zijn.

Nog dit jaar zullen de scholen te Lassihing en Lataling door nieuwe worden vervangen. Met de uitvoering van het nieuwe schoolgebouw in eerstgenoemde kampong ~~wordt~~ is thans reeds een begin gemaakt.

Vervanging van de overige bouwvallige scholen zal echter tot de volgende jaren dienen te worden uitgesteld, in verband met de gringe hiervoor beschikbare fondsen.

Eveneens is de bouw van een school te kampong Ai noodzakelijk. Momenteel is de volksschool aldaar, welke zeer druk wordt bezocht en thans 159 leerlingen telt, bij gemis aan een eigen gebouw, voorloopig ondergebracht in het wakaphuis van deze kampong.

Wat betreft de toestand van de lokaalbehoeften, alsmede het meubilair van de diverse volksscholen, ook deze laat nog te wenschen over. Vele banken zijn namelijk geheel door "boebook" aangetast.-

Vervanging

vervanging hiervan door nieuwe zal slechts zeer geleidelijk kunnen dienen te geschieden.

Over het algemeen is het absentiecijfer gunstig. Goed bezocht zijn de volksscholen te Sinabang en kampong Ai, slecht bezocht die te Awe Sebal en Lamáëk.

Waar de onderwijzer van eerst genoemde school, Achmad Bondjol, zich herhaaldelijk aan ernstige tekortkomingen pleegt schuldig te maken, zonder dat de naar aanleiding daarvan door hem ontvangen vermaningen van rapporteur eenig effect vermogen te sorteeren, zal hij worden ontslagen, zoodra voor hem een geschikte vervanger zal zijn gevonden. Hiervoor is bereids de bemiddeling ingeroepen van den Schoolopziener te Meulaboh.

Aan de acht volksscholen in deze onderafdeeling zijn in totaal 11 onderwijzers verbonden, waarvan zes hier vandaan afkomstig zijn, terwijl de overigen van Maleische of Atjehsche origine zijn.

Het schoolgeldtarief voor de volksscholen is sedert 1933 als volgt vastgesteld:

Belastingaanslag	Schoolgeld voor het eerste kind.
F.3.- of minder 's jaars	F.0.025.-
meer dan F.3.- tot F.5.- 's jaars	F.0.05.-
meer dan F.5.- tot F.8.- 's jaars	F.0.10.-
meer dan F.8.- tot F.11.- 's jaars	F.0.15.-
meer dan F.11.-	F.0.25.-

Het tweede kind betaalt de helft van het schoolgeld van het eerste kind, het derde de helft van het schoolgeld van het tweede kind enz. enz.-

Hieronder

Hieronder volgt ten slotte nog een opgave van het aantal leerlingen van de diverse volksscholen op 1 Januari van dit jaar.

Volksschool Sinabang	184
Volksschool Lasihin	57
Volksschool Awe Sebal	30
Volksschool Lataling	43
Volksschool Laboean Badjau	43
Volksschool Lamamók	71
Volksschool Kota Padang	95
Volksschool Kampong Ai	159
Totaal	690.-

MIDDELEN VAN BESTAAN.-

VII Middelen van bestaan

De voornaamste middelen van bestaan der bevolking zijn landbouw, klappercultuur en veeteelt, daarnaast visscherij voor eigen consumptie en het inzamelen van boschproducten, voornamelijk rottan.-

LANDBOUW.-

De voedsellandbouw bestaat bijna uitsluitend uit rijstcultuur. Deze wordt gedreven op de moerassige vlakten langs de kusten en riviertjes, dan wel op droge velden; beide zijn van regenval afhankelijk. Kunstmatige bevloeiing wordt tot nu toe nog nergens toegepast. Evenwel heeft de Zelfbestuurder van Simaloer plannen om in zijn Landschap, waar mogelijk, daarmede een begin te maken.

De rijstcultuur staat in deze onderafdeeling op lagen trap en levert niet voldoende op om in de behoeften van de bevolking aan dit product te voorzien. Rijstinvoer uit Atjehs Westkust is dan ook noodig.

Deze bedroeg over de jaren 1929 tot en met 1936 respectievelijk 932, 914, 709, 607, 547, 406, 400, 350, 533 en ton.

Uit bovenstaande globale invoercijfers blijkt dus dat, ter opvanging van het rijsttekort, jaarlijks een aanzienlijk bedrag uit deze onderafdeeling wegvloeit. Zoo bedroeg de geldswaarde van den rijstimport over 1937 ruim f.50.000.- d.i. ongeveer tweemaal den totalen belastingaanslag over dat jaar.

Het spreekt vanzelf dat het Bestuur al het noodige in het werk zal dienen te stellen om deze kapitaaldrainage, welke verarmend werkt op de volkswelvaart in dit ressort, aangezien zulks practisch uitsluitend geschiedt voor consumptieve doeleinden, te doen beëindigen, door dit eiland, voor wat betreft de rijstproductie, self-supporting te maken.

Om dit doel nu te kunnen bereiken zal eenerzijds uitbreiding van het sawah- en ladangareaal geboden zijn, terwijl anderzijds intensiveering van de padicultuur door betere grondbewerking en zorgvuldiger onderhoud van de

rijstvelden

rijstvelden, alsmede door het toepassen van uniforme planttijden, waartegen nu nogal eens wordt gezondigd, noodzakelijk zal zijn.

~~Door~~ Onder den druk van de gedurende den laatsten tijd, zeer lage prijsnoteeringen voor de copra, welke verreweg het belangrijkste exportproduct van dit eiland is, en de dientengevolge onder de bevolking heerschende geldschaarschte, waardoor aankoop van importrijst ter aanvulling van haar rijsttekort, haar zeer zwaar valt, is de bevolking in verschillende streken thans bezig het areaal waarop zij de padicultuur beoefent langzaam, maar gestadig uit te breiden door in gebruikneming van nieuwe terreinen. Deze maatregel welke op den duur een niet onaanzienlijke vergrooting van de rijstproductie zal teweegbrengen, is echter overwegend quantitatief, expansief en zal, wil deze onderafdeeling binnen afzienbaren tijd onafhankelijk worden van rijstinvoer, hand in hand dienen te gaan met een intensievere benutting der rijstvelden door betere grondbewerking en zorgvuldiger onderhoud daarvan. Over het algemeen is hiervan tot nu toe nog geen sprake, het niveau der rijstcultuur heeft zich dan ook nog maar zeer weinig gewijzigd.

Wat de grondbewerking betreft, deze laat momenteel nog zeer veel te wenschen over; zij geschiedt meestal door het ronddrijven van karbouwen over de drassige terreinen. Slechts een enkeling maakt hierbij gebruik van den ploeg.

Wieden schijnt de bevolking een overbodige luxe toe. Nadat de bibit van de kweekbedden op de sawahs is overgeplant, wordt door haar tot den oogsttijd practisch dan ook in het geheel niet meer naar de rijstvelden omgezien.

Waar bovendien, vooral in het Landschap Toupah, nogal eens wordt gezondigd tegen het toepassen van uniforme planttijden, be-

hoeft

hoeft het geen betoog dat de oogsten vaak te-leurstellend zijn.

Ten einde de bevolking nu ertoe te krijgen meer aandacht te besteden aan haar rijstvelden werd door rapporteur dan ook bij het begin van dit plantjaar aan de diverse Zelfbestuurders verzocht hun kamponghoofden strenge instructies te geven zich geregeld op de hoogte te stellen van de toestand van de sawahs en de namen van degenen die hun rijstvelden niet behoorlijk onderhouden te rapporteeren aan den Zelfbestuurder ter vermaning van hen.

In hoeverre door deze maatregel het beoogde doel, namelijk betere benutting door de bevolking van de rijstvelden, z al worden bereikt zal de toekomst eerst kunnen uitwijzen.

In dit verband moge ten slotte nog worden opgemerkt dat het vorenvermelde betreffende de slechte grondbewerking en het gering onderhoud der rijstvelden, alsmede het zondigen tegen uniforme planttijden in deze onderafdeeling niet geldt voor het Landschap Simaloer, al waar de bevolking over het algemeen veel meer aandacht dan in de andere Landschappen besteed aan haar rijstvelden en de rijstcultuur zich dan ook, dank zij de energieke leiding en het goede voorbeeld van den Zelfbesturder op een vrij hoogen trap bevindt.

Van de overige voedingsgewassen zijn de sago en cassave wel de voornaamste. De veel in het wild voorkomende sago, wordt door de bevolking ook wel in de moerassige vlakten gecultiveerd, terwijl de cassave, vermengd met pisangs en suikerriet op kleine ladangs wordt verbouwd.

KLAPPERCULTUUR.-

De klappercultuur is momenteel het voornaamste middel van bestaan in deze onderafdeeling. Zij wordt voornamelijk gedreven langs de kusten en op de vele rondom het eiland gelegen koraaleilandjes. Veel zorg wordt

aan

aan de tuinen niet besteed. Aan de jonge aanplantingen worden door de wilde varkens vaak groote schade ~~aangericht~~ toegebracht.

Werden de klappertuinen in vroeger jaren, vooral bij oploopende prijsnoteeringen voor de copra, vaak in snel tempo uitgebreid, momenteel heeft expansie van het met klapper beplant areaal nog slechts in geringe mate plaats.

Hiertoe heeft eenerzijds bijgedragen, de scherpe daling van de copraprijzen geduren de den laatsten tijd, tengevolge waarvan de eigenaars van de klapperkebons thans in zeer armoedige omstandigheden zijn komen te verkeeren, anderzijds de sedert eenigen tijd plaats vindende intensieve propaganda van Bestuurswege onder de bevolking om naast de klappercultuur ook nog de teelt van andere handelsgewassen zooals pinang, kruidnagelen enz. ter hand te nemen.

Ongetwijfeld hebben de lage copraprijzen de bevolking ontvankelijker gemaakt voor deze propaganda en in niet onbelangrijke mate bijgedragen tot haar huidig succes.

Bij de klappercultuur krijgt de tuineigenaar, in verband met het feit dat de klapper ongeveer 3 maanden noodig heeft om te rijpen, slechts eenige keeren per jaar en dan dikwijls als som ineens, geld uit het bedrijf door den verkoop van de geproduceerde copra; een scherpe daling van de prijzen van dit product, gelijk helaas veelvuldig voorkomt, bedrijgt zijn ontvangsten ten zeerste.

Daartegenover staat dat het geheele jaar door bij den tuineigenaar een sterke geldbehoefte zich doet gevoelen voor diverse doeleinden, zooals loonbelasting (voor zoover de eigenaar het werk met behulp van zijn familieleden niet af kan), belastingbetaling aankoop van aanvullend voedsel, kleeding, bijdragen aan familiefeesten enz. enz.

Voegt men daarbij nog dat de drang

naar

ل

ك.

naar verbruik, wanneer er eenige, zij het tijdelijke, welstand is, zich sterk doet gevoelen terwijl de drang naar geregelde kapitaalvorming nog bijna in het geheel niet aanwezig is, idan is hiermede de basis gelegd voor een "Schuldenwirtschaft".

Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken dat practisch alle tuinbezitters in de schuld zitten bij de kleine groep van Chineesche, Maleische en Atjehsche copra-opkoopers te Sinabang en kampong Air.

Afbetaling van de schulden geschiedt middels verplichte levering van alle dan wel van een bepaald quantum van de door de debiteuren geproduceerde copra.

Ter illustratie van het dichte net van schuldovereenkomsten, dat over de geheele klappercultuur ligt uitgebreid, zij medegedeeld dat een door rapporteur eenige maanden geleden ingesteld onderzoek heeft aangetoond dat alleen de drie voornaamste copra-exporteurs reeds ongeveer F.63.000 onder de tuineigenaars hebben uitstaan.

Over het algemeen laat de kwaliteit van de ~~Sinabangsche~~-copra in deze ~~onzer~~ streken nog veel te wenschen over. Dit vindt deels zijn oorzaak in de onvoldoende droging van ~~de copra~~ het product, anderzijds in de verwerking van nog niet geheel rijpe klappers tot copra.

Om nu te geraken tot een beter product zijn diverse model droog-ovens opgericht, volgens teekening van den Landbouwvoorlichtingsdienst, welke een prachtige witte kwaliteit copra opleveren.

Gezien het aanzienlijk prijsverschil tusschen de witte en de zwarte copra zal het streven van het Bestuur in de eerste plaats gericht dienen te zijn op het uiteindelijk van de markt doen verdwijnen van het zwarte product door den bouw van doelmatige ovens te bevorderen en door het tegengaan van de verwerking van jonge klappers door de bevolking tot copra, aangezien hierdoor een inferieure

kwaliteit

kwaliteit wordt verkregen.

Afgezien van de betere prijzen die voor de witte copra op de markt wordt gemaakt, komt daarbij nog het voordeel dat, zooals de practijk tot nu toe heeft uitgewezen, de aanwezigheid van een witte copra-installatie in een streek aldaar een stijgende tendens van de klapperopkoopprijzen ~~met zich medebrengt~~ ten gevolge heeft.

Immers zal de eigenaar van zoodanige installatie, door de betere prijzen, die hij voor zijn product maakt niet alleen in staat, maar ook tevens bereid zijn, om meer te betalen voor de klappers dan de zwarte copra-producent, om zich op deze wijze van een geregelde klapperaanvoer te verzekeren. Zoo ziet men dat in het Landschap Simaloer de opkoopprijs van de klappers in de naaste omgeving van de witte copra-ovens van F.2.50 tot F.4.- per 1000 stuks is opgeloopen.

Momenteel bestaan reeds 8 dergelijke drooginstallaties in deze onderafdeeling, t.w. 4 in het Landschap Teupah, waarvan 1 in het bezit van den Zelfbestuurder en 4 in het Landschap Simaloer.

Tot verleden jaar stond de Zelfbestuurder van Teupah geheel afwijzend tegenover de oprichting van droogovens in zijn Landschap.

Herhaalde, tot hem gerichte verzoeken om vergunning tot oprichting van dergelijke installaties, werden dan ook steeds geweigerd.

Aan deze afwijzende houding van den Zelfbestuurder zal naar rapporteurs meening mede ten grondslag hebben gelegen de vrees, dat oprichting van andere drooginstallaties in zijn gebied met zich mede zou brengen dat naast hem nog anderen op de markt zouden optreden als eventueele klapperopkoopers, en dat tengevolge van de verhoogde vraag hiernaar de prijzen daarvan zouden oploopen.

Nadat echter door ~~het bestuur~~ rapporteur in deze aangelegenheid pressie werd uitgeoefend op den

den Zelfbestuurder, beloofde deze, - zij het slechts noode - de oprichting van droogovens in zijn Landschap niet meer te zullen tegenwerken, welke belofte, gezien de minder gunstige ervaringen, welke het Bestuur met deze Zelfbestuurder bij diverse aangelegenheden heeft opgedaan, schriftelijk werd vastgelegd.

Hierna kon eerst begonnen worden met de oprichting van droogovens in Teupah.

De totale copra-export bedroeg in de

Jaren 1931	2348804	K.G.	
1932	2576034	K.G.	
1933	2213734	K.G.	
1934	2360775	K.G.	
1935	2465071	K.G.	
1936	2386109	K.G.,	inclusief 50.000 K.G. witte copra.
1937	2470708	K.G.,	inclusief 175.000 K.G. witte copra.
~~1938~~		~~K.G.~~	

Momenteel geschiedt de export van de zwarte copra vrijwel geheel naar Penang, terwijl de witte kwaliteit naar Europa wordt verkocht, aangezien het prijsverschil van zwarte en witte copra op de Penang-markt gering is.

Medio van dit jaar is de Deli Atjeh Handel Maatschappij echter begonnen om alhier bij wijze van proef een 50 ton zwarte copra op te koopen voor verscheping naar Europa.

Het ware te wenschen dat met deze proefzending het begin zal worden ingeluid van een geregelde export van zwarte copra naar Europa en dat hierdoor een eind zal worden gemaakt aan de monopolistische positie, welke Penang tot heden praktisch bezit als afzethaven voor dit product. Immers zal bij verscheping van zwarte copra naar Europa een hooger prijs hiervoor kunnen worden bedongen dan momenteel het geval is, in verband met de veel hoogere in Europa hiervoor geldende prijsnoteeringen dan in Penang.

Coprahandel

Momenteel wordt de copra-handel ten zeerste belemmerd door het ontbreken van behoor-

lijke wegen op dit eiland. Zoowel voor dezen handel met zijn centrum in Sinabang en kampong Air (in het Landschap Simaloer), als voor de bevolking van genoemd Landschap, welke thans ~~meerendeel~~ practisch geheel van de copracultuur afhankelijk is, zal het gereed komen van den ~~thans~~ op dit oogenblik in aanleg zijnden weg Sinabang - kampong Air dan ook van vitaal belang zijn, aangezien hierdoor ongeveer de belangrijkste klapperstreek van deze onderafdeeling een rechtstreeksche overland verbinding zal verkrijgen met de exporthaven.

Immers dient thans het vervoer van de copra van Simaloer naar Sinabang overzee te geschieden, waaraan echter voor den handel afgezien van het, in het slechte jaargetijde, vrij groot risico van het vergaan van de prauwen, bovendien nog het gevaar verbondenis, dat een deel van het product (gemiddeld 20 á 25 %) tijdens het transport, door het in aanraking komen met zeewater geheel bederft.

Naast deze waterschade, welke natuurlijk in de opkoopprijzen van de copra te Simaloer wordt verdisconteert, komt nog dat ten gevolge van den onzekeren, ~~en vooral in het slechte jaargetijde~~ vaak zeer langen duur van het transport van dit product van Simaloer naar Sinabang, in den coprahandel op Simaloer een speculatief element is binnen geslopen, ten nadeele van de klappertuineigenaars aldaar.

Speculatief element in den coprahandel op Simaloer

. Het is namelijk usantieel dat de copra opkoopers hun product naar Penang afschepen om deze aldaar voor hun rekening door commissie-agenten te doen verkoopen.

Nu zal de handel, bij den copra-opkoop te Simaloer rekening dienen te houden met het feit dat ten gevolge van slecht weer of andere onvoorziene omstandigheden het opgekochte product niet tijdig te Sinabang kan zijn om per eerste bootgelegenheid naar Penang te worden verzonden, zoodat verscheping

daarvan

KPM^er

daarvan dan eerst kan geschieden per volgende ~~K.P.M.-maatschappij~~ (d.i. 14 dagen later).

Het ~~spreekt nu uiteraard vanzelf~~ behoeft geen nader betoog dat de onzekerheid bij den copra-opkoop te Simaloer betreffende het tijdstip van afscheep daarvan, gepaard met de op korten termijn vaak zeer ~~groote~~ sterke prijsfluctuaties voor dit product, een, op den opkoopprijs van de copra in genoemd Landschap, drukkende tendens zal uitoefenen.

Immers zal bij dalende prijzen de handel rekening dienen te houden met de mogelijkheid dat de Simaloercopra door vertraagd transport en het dientengevolge missen van de eerste bootgelegenheid eerst 1.5 á 2 maanden na het tijdstip van opkoop in Penang van de hand zal kunnen worden gedaan en de prijsdaling zich in dien tusschentijd nog meer zal hebben geaccentueerd.

Bij stijgende copra-noteeringen daarentegen bestaat de kans dat, ten tijde van den verkoop van de Simaloercopra te Penang, de prijsstijging bereids heeft plaats gemaakt voor een daling.

Men ziet dus de volgende hoofdfactoren samenwerken om de prijsvorming voor de copra te Simaloer in ongunstigen zin te beïnvloeden:

1. het gevaar dat de prauwen tijdens hun reis van Simaloer naar Sinabang onderweg vergaan.
2. de aan de copra tijdens het transport toegebrachte waterschade.
3. de onzekerheid betreffende het tijdstip van afscheep van de Simaloercopra naar Penang en de beperkte mogelijkheid dientengevolge om tijdig van een gunstige marktsituatie te kunnen profiteeren.

Alleen deze factoren, maar voornamelijk de factor tijd, die bij een product als de copra met zijn veelvuldige, sterke prijsfluctuaties op korten termijn van zeer veel belang is, kunnen naar rapporteurs meening de groote prijsverschillen in de copraprijzen te Sinabang en Simaloer verklaren (vaak F.1.- en meer per pikol).-

Bij het tot standkomen van den weg Sinabang - Kampong Air zullen genoemde factoren nu komen te vervallen, zoodat deze weg voor den copra-handel en de bevolking van Simaloer dan ook zeer groot belang zal zijn.

KLAPPERDOPPENKOOL.

Waar momenteel in Europa groote vraag naar klapperdoppenkool bestaat, welk product aldaar steeds meer aanwending vindt bij de gasmaskerfabricage en in de kleurstoffenindustrie, werden door rapprteur pogingen in het werk gesteld ten einde alhier, zoo mogelijk, te geraken tot het tot kool verwerken van de klapperdoppen, welke momenteel hetzij als brandstof gebruikt, dan wel weggegooid worden.

Terzake werd dan ook in correspondentie getreden met de Deli Atjeh Handel Maatschappij, welke firma zich eventueel bereid verklaarde op grooten schaal dit product op te koopen, nadat door haar in Europa nadere gegevens naar afzetmogelijkheden en prijzen hiervan zullen zijn ingewonnen.

Een haar dzz toegezonden monster van deze kool werd zeer goed beoordeeld.

Mocht nu de Deli Atjeh definitief ertoe besluiten den opkoop van dit product ter hand te nemen, dan ware van Bestuurswege, middels intensieve propaganda onder de bevolking, te trachten deze nieuwe industrie hier ingang te doen vinden.

Immers zal gezocht dienen te worden naar mogelijkheden van bestaansverruiming voor de bevolking, welker economische positie momenteel zeer zwak en labiel is, aangezien deze thans practisch geheel beheerscht wordt door de voor de copra geldende prijsnoteeringen, welke - gelijk reeds eerder opgemerkt - op korten termijn zeer sterk kunnen fluctueeren.

Rijang- en kruisagecultuur

In het belang van de volkswelvaart is het dan ook ten zeerste gewenscht, dat door

door de bevolking naast de klappercultuur ook nog de teelt van andere handelsgewassen wordt ter hand genomen, ten einde haar welstand niet meer uitsluitend te doen afhangen van de copraprijzen. Te dien einde zijn dan ook door rapporteur, in samenwerking met de betrokken Zelfbestuurders, overal herhaaldelijk besprekingen met de bevolking gevoerd, waarin haar het belang van het verbouwen van handelsgewassen, zooals pinang en kruidnagelen werd uiteengezet.

Deze propaganda heeft tot nu toe goede resultaten opgeleverd en heeft geleid tot het op groote schaal door de bevolking van de Landschappen Simaloer en Teupah uitplanten van pinang- en kruidnagelbibit.

Zoo werden alleen in kampong Lataling in het Landschap Teupah, ongeveer 50.000 pinang-, alsmede 5000 kruidnagelboompjes in de grond gestoken.

Het meeste succes hadden de besprekingen echter in Simaloer, alwaar onder leiding van den, voor zijn doen, zeer vooruitstrevenden Zelfbestuurder, door de bevolking op grooten schaal begonnen werd met het uitplanten van deze gewassen.

Te dien einde werden in de buurt van kampong Air heele heuvelruggen opengekapt.

Alle belastingplichtigen kregen voorts opdracht van den Zelfbestuurder om minstens 200 pinang- en 35 kruidnagelboompjes per persoon uit te planten. Contrôle door den Zelfbestuurder voorkwam dat deze last onuitgevoerd bleef.

Nilamcultuur

In Teupah en Simaloer worden voorts momenteel plantproeven genomen, respectievelijk met 150 en 300 ikat nilambibit, ten einde na te gaan of de klimatologische omstandigheden, alsmede de bodemgesteldheid in genoemde landschappen zich wel voor de cultuur van dit gewas leenen.

Deze aanplantingen staan er thans zeer goed bij, hoewel over het oliegehalte van de

bladeren natuurlijk nog geen oordeel kan worden geveld.

Hopelijk zal hiermede het begin zijn ingeluid van de bevrijding van de bevolking van dit ressort uit de baan, die de klapperteelt op haar schijnt uit te oefenen en zal hierdoor een aanvang zijn gemaakt met de, voor een versteviging van de economische positie van de bevolking vereischte differentiatie in de gewaskeuze.

DE RUBBERCULTUUR.-

Deze is voor dit ressort van weinig beteekenis. De hevea-aanplantingen worden voornamelijk in het Landschap Teupah aangetroffen.

VEETEELT.

De veestapel is niet onaanzienlijk en bestaat uitsluitend uit karbouwen. Blijkens de telling in December 1937 zijn er in deze onderafdeeling 15729 van deze dieren; in werkelijkheid dient de veestapel echter op 1.5 á 2 maal dit aantal te worden geschat. Immers heeft de bevolking er, in verband met de belastingaanslag, alle belang bij om bij de registratie van het veebezit, zoo laag mogelijke cijfers op te geven.

De kudden karbouwen zwerven in de bosschen rond zonder eenig toezicht.

Gezien het feit dat het vee in het geheel geen verzorging van de eigenaars ondervindt, mag de kwaliteit daarvan over het algemeen bevredigend worden genoemd.

Tijdens een tournée van den veearts in Februari j.l. luidde den indruk van dezen functionaris over eenige te Labcea, Lasihing, Sitoeboek en kampong Aij verzamelde kudden karbouwen zelfs onverdeeld gunstig.

In normale jaren is de veeteelt haast den landbouw een van de hoofdmiddelen van bestaan voor de bevolking van dit eiland.

Uitvoer van karbouwen heeft plaats naar Padang, echter uitsluitend voor de slacht, aangezien de van Simeuloeë afkomstige

ge dieren elders spoedig plegen te sterven.

Deze export, welke in vroeger jaren van groote beteekenis is geweest, heeft zich in de malaisejaren echter in zeer ongunstigen zin ontwikkeld, in welke ontwikkeling tot heden nauwelijks eenige verbetering is ingetreden.

Ongetwijfeld zullen de hooge tarieven, welke de K.P.M. voor het veetransport van Sinabang naar Padang tot voor kort berekende (namelijk F.15.- per dier), daarvoor mede verantwoordelijk zijn geweest.

Immers werden, toen na de jaren van hoogconjunctuur de karbouwenprijzen te Padang steeds meer en meer terugliepen, terwijl de vrachttarieven practisch op denzelfden voet ~~bleven~~ gehandhaafd, (alleen kwam eenige verbetering in de rabatregeling), de met den veehandel te behalen winstmogelijkheden daardoor tot het minimale teruggebracht.

Ten einde te trachten den veeexport hiervandaan weder te stimuleeren, werd dan ook van Bestuurswege aan de Directie van de K.P.M. verzocht om de tarieven, voor wat betreft het vervoer van karbouwen van Sinabang naar Padang te herzien.

Dit verzoek leidde tot het gewenschte resultaat; de K.P.M. verklaarde zich in begin Juni j.l. bereid, bij wijze van proef tot het einde van dit jaar, onder intrekking van de bestaande rabatregeling, de vracht met F.2.50 per dier te verlagen.

Door het vervallen nu van deze rabatregeling, krachtens welke op de vracht een korting van F.1.50, F.2.- en F.2.50.- per beest werd toegekend, al naar gelang een vervoer van gemiddeld 20, 30 of 40 karbouwen per maand werd bereikt ~~(dit cijfer werd zesmaandelijks vastgesteld, naar den maatstaf van het in die periode van zes maanden~~

~~reeden bereikte gemiddelde vervoer~~), zal de ongezonde speculatie, welke door deze regeling in de hand werd gewerkt verdwijnen en zal een meer regelmatige veehandel worden verzekerd.

In hoeverre het verlaagd tarief den veehandel weder zal doen opleven, zal de toekomst echter eerst kunnen uitwijzen.

Bij Gouvernementsbesluit van 3 September 1927 No.45 werd de uitvoer van karbouwen beperkt. Uitgevoerd mogen alleen worden de beesten, die niet geschikt zijn voor de voortteeling, krachtens schriftelijke vergunning van het Hoofd van Plaatselijk Bestuur.

Dit uitvoerverbod dateert uit een tijd, waarin voor buffels hooge prijzen konden worden bedongen, zoodat t.a.v. deze onderafdeeling tengevolge van een te groote uitvoer, gevreesd werd voor een kwalitatieve en kwantitatieve achteruitgang van den buffelstapel.

Waar de buffelprijzen echter sedert sterk zijn achteruitgeloopen, geldt het aan hoogergenoemden maatregel ten grondslag liggend motief thans niet meer, washalve naar rapporteurs meening een eventueele intrekking van dit verbod thans zonder eenig bezwaar zal kunnen geschieden.-

Wat de karbouwenslacht aangaat, deze bracht in de jaren 1935 tot en met 1937, respectievelijk F.1183.-, F.1095.- en F.1381.50 op.

Ten slotte zij nog medegedeeld dat de geitenstapel in deze onderafdeeling onbelangrijk is.

Hieronder volgt nog een overzicht van den uitvoer van buffels van Sinabang naar Padang gedurende de jaren 1928 tot en met 1937

jaar	aantal
1928	1147
1929	1103

jaar	aantal
1930	775
1931	651
1932	412
1933	452
1934	969
1935	743
1936	573
1937	729

HANDEL EN NIJVERHEID.-

HANDEL.

De handel is voor een belangrijk gedeelte in handen van Chineezen, die zich te Sinabang hebben gevestigd. Zij treden op als importeurs en als opkoopers van de bevolkingsproducten en bezorgen de export daarvan, welke vooral gericht is op Penang.

De handel in kains en kramerijen is in handen van Maleiers, afkomstig uit Tapanoeli en Sumatra's Westkust.

De voornaamste invoerartikelen zijn rijst, manufacturen, kramerijen, sigaretten, tabak, suiker, koffie en rotan.

De uitvoer betreft voornamelijk copra, hout, karbouwen, lolaschelpen, tripang, rotan en rubber.

NIJVERHEID.-

De Inlandsche nijverheid is van weinig belang. De voortbrengselen daarvan staan op een zeer lagen trap en beperken zich voornamelijk tot wat vlecht-, houtsnij- en smeedwerk.

Het hoogst staat nog de vlechtkunst, welke hoogstwaarschijnlijk van Minangkabausche oorsprong is en waarop men zich in Teupah, maar ook in Leukon algemeen toelegt.

Het vlechten is uitsluitend het werk der vrouwen. Elk huisgezin vervaardigt slechts, hetgeen voor eigen gebruik benoodigd is; handel wordt er niet in gedreven.

Het houtsnijwerk is zeer grof. Typeerend voor de luiheid van de Poelaunees is wel het feit, dat men zelden een stuk snijwerk ziet dat geheel af is.

Wat

Wat ~~de smeedkunst~~ het smeedwerk betreft, ~~deze produceert~~ alhier worden slechts de allergrofste artikelen voor huishoudelijk gebruik en landbouwgereedschappen vervaardigd. De betere voorwerpen zijn alle van elders afkomstig.

Resumeerend kan dus gezegd worden dat de Inlandsche Nijverheid van geen belang is voor de volkshuishouding en maar zeer geringe mate bijdraagt tot de vorming van het volksinkomen.

BOSCHEXPLOITATIE.

Het eiland Simaloer is met zwaar oerbosch begroeid, hetwelk zich, behalve in het oostelijkste gedeelte van het eiland, overal kenmerkt door een buitengewoon groot percentage zeer hooge en dikke boomen.

De voornaamste houtsoorten zijn: rasak, lagan, kroewing, arang, mawa, kelampajan, tjempedak, Bajoet en Medang kambing.

Voor den houthandel hebben rasak, lagan en kroewing als harde houtsoorten en kelampajan als zachte houtsoort de meeste waarde.

De overvloed van waardevolle houtsoorten in de bosschen op dit eiland heeft reeds vroegtijdig de aandacht van diverse houtaankap Maatschappijen getrokken en reeds eenige decennia terug geleid tot boschexploitatie.

De geschiedenis van deze exploitatie is echter eene geweest van teleurstellingen en tegenslagen voor de daarbij betrokkenen.

Het eerste begin van boschexploitatie dateert van 1902, in welk jaar aan zekeren Scheuer vergunning werd verleend den houtaankap rondom de Sinabangbaai te beoefenen. Echter werd de rendabiliteit van dit primitieve bedrijf, waarbij uitsluitend

uitsluitend langs de kust werd gekapt, ten zeerste gedrukt door het gebrek aan technische hulpmiddelen.

Vandaar dan ook, dat ter bedefening van een moderneren, op een technischer leest geschoeiden houtaankap in 1907 de "Atjeh Boschexploitatie Cie" (A B C) werd gevormd, waarbij de door Scheuer voornoemd verkregen concessies, werden in gebracht.

Deze Maatschappij, welke een kapitaal van F.300.000 had, werkte voornamelijk langs de kusten van de Iho Dalam- en Sinabangbaai.

In het Noordelijk gedeelte van het eiland Nieuw zekeren Goethals zich toentertijd bezig met den houtaankap.

Niettegenstaande de overigens niet ongunstige verkoopprijzen konden geen van beide hoogergenoemde bedrijven echter noemenswaardige winsten opleveren, hetgeen eensdeels veroorzaakt werd door het ontbreken van een goed geoutilleerd, gecentraliseerd zaagbedrijf ter verwerking van het hout in de voor een vlotte afzet vereischte maten, anderdeels door de onvoldoende capaciteit van den uitslag uit het bosch, tengevolge waarvan veel meer gekapt dan uitgesleept werd. Vooral deze laatste factor oefende een, op de rendabiliteit van de bedrijven, zeer nadeeligen invloed uit.

Deze ervaringen leidden nu tot de slotsom dat alleen een exploitatie op groote schaal en geheel machinaal gedreven kans van slagen zou hebben.

Derhalve werd dan ook, toen het voornemen bestond tot groot - exploitatie over te gaan, het bedrijf van de ABC in 1911 door de "Javasche Boschexploitatie Maatschappij" overgenomen.

Wat het bedrijf Goethals betreft,

treft, dit werd in 1912 ingebracht in de "Houtaankap Maatschappij Noord-Simaloer", directie de Ned. Ind. Houtaankap Mij.

In 1917 kwam het tot een fusie tusschen genoemde twee Maatschappijen en werden hun Simaloerbelangen vereenigd door inbreng van alle concessies en bezittingen in deze onderafdeeling in een nieuwe N.V." de Vereenigde Indische Boschexploitatie Maatschappijen" (Vibem) welke een kapitaal had van F.15.000.000.

Door dit grootbedrijf, dat volgens de modernste principes werd geleid en waarbij ruimschoots van allerhande technische hulpmiddelen werd gebruik gemaakt, werd de houtaankap terstond krachtig ter hand genomen. De langverbeide en zeker geachte hooge bedrijfswinsten bleven echter uit. Integendeel leidde de geheele opzet van het bedrijf tot een volslagen mislukking, zoodat het dan ook, na geweldige verliezen te hebben geleden in 1923 werd gestopt. Door de Vibem werden toen al haar bezittingen en concessies overgedragen aan de "Vereenigde Javahoutaankap Maatschappijen".

Met deze stopzetting werd tevens in economisch opzicht de doodsklok geluid over deze onderafdeeling en werd Simanabang tot een dood plaatsje, waarin diverse vervallen gebouwen nog heden getuigenis afleggen van vervallen grootheid.

Vrijwel alles, wat herinnerde aan de vroegere bedrijvigheid, welke een koeliebevolking van ongeveer 2000 zielen met zich medebracht, verdween. De handel alhier is deze slag nooit geheel te boven gekomen.

Toen verscheidene door de Vereenigde Javahoutaankap Maatschappijen gedane pogingen een kooper voor het bedrijf te vinden faalden, worden door haar in

1931

1931 alle concessies teruggegeven en in 1932 de nog te Sinabang overgebleven machinerieën, installaties enz. overgedaan aan den heer Reisinger.

Door dezen nu werd in begin 1935, met financieelen steun van de K.P.M. de houtaankap Maatschappij "Simaloer" opgericht, nadat in 1934 door den heer Beversluis, Adjunct-Adviseur voor den dienst der bosschen in de Buitengewesten een uitvoerig, in gunstigen zin luidend, rapport betreffende het ontworpen houtbedrijf Reisinger was uitgebracht.

Te Sinabang verrees een stoomzagerij, terwijl twee Boschconcessies, namelijk te Linggi en Bangkala werden verleend en aanvaard.

Het begin liet zich zeer gunstig aanzien. Orders stroomden binnen. Al spoedig deden zich evenwel moeilijkheden voor toen het bedrijf niet in staat bleek, diverse, door den heer Reisinger lichtvaardig afgesloten leveringscontracten na te komen.

Van de bevolkingsaankap, waarop door dezen mede was gerekend voor de houtvoorziening van de zagerij bleek in de practijk ook niets terecht te komen.

Eveneens bleken de gehoopte dwarsliggerleveranties door de bevolking op zich te wachten.

Deze geringe medewerking van de kant van de bevolking vond haar grond in de hooge mate van tactloosheid, waarvan de heer Reisinger bij zijn aanraking met de bevolking blijk gaf, alsmede in de zeer lage prijzen die door hem voor het geleverd hout werden betaald.-

Voornoemde feiten, evenals de oo in alle andere opzichten volkomen onbekwa no leiding van den heer Reisinger, gepaard met het gebrek aan liquide middelen, leid

den

den dan ook in het begin van dit jaar tot een algeheele mislukking en stopzetting van het bedrijf, hetwelk vervolgens door de K.P.M. werd overgenomen.

Door deze Maatschappij werd aan den Resident van Atjeh en Onderhoorigheden verzocht de overschrijving op haar naam van de ten name van Reisinger staande concessies Bangkala en Linggi in te willigen en werd besloten tot een algeheele liquidatie van het bedrijf, aangezien zij geen heil zag in een verdere voortzetting daarvan.

Momenteel zijn de eenigste, thans nog voor den export werkende boschexploitaties die van den heer Zell te Iho Dalam en van de firma Djin Hoat, welke het hout thans voornamelijk haalt rondom de Sibigo-baai, alsmede uit de omgeving van de kampongs Air Dingin Sitoeboek, Lebang, Saloel en Linggi.

Bij beide bedrijfjes wordt het hout verkregen middels bevolkingskap.

OOrspronkelijk werd de houtaankap in Iho Dalam, nadat de Vereenigde Java-houtaankap Maatschappij haar concessies in 1931 had prijsgegeven, door zekeren Ho Sioe Sin beoefend. Toen deze in 1935 kwam te overlijden werd zijn bedrijf voortgezet door de firma Djin Hoat, waarvan overledenes jongere broeder Ho Sioe Keng eigenaar was. Deze sloot echter in begin 1937 een overeenkomst met den heer Zell, een gewezen employé van den heer Reisinger, waarbij werd overeengekomen om voortaan gezamenlijk de houtexploitatie te Iho Dalam ter hand te nemen, terwijl Ho Sioe Keng als financier van het bedrijf zou optreden.

Deze samenwerking, welke voor den heer Zell onder zeer bezwarende voorwaarden geschiedde werd - mede op rapporteurs

instigatie

instigatie - dan ook in Maart j.l. door dezen verbroken. Momenteel staat het bedrijf Zell, dat voornamelijk dolken en zwalpen produceert, in geregelde zakelijke relatie met de firma Winkelmann te Padang.

De firma Djin Hoat, welke na het beëindigen van de samenwerking met den heer Zell, den houtaankap weder zelfstandig ter hand heeft genomen, levert momenteel nog slechts uitsluitend dwarsliggers.

Op verzoek van deze firma werd door rapporteur contact gezocht en verkregen met de firma Winkelmann te Padang voor den afzet van dwarsliggers naar Europa. Deze verklaarde zich gaarne bereid den export van dwarsliggers naar Europa te entameeren, doch verzocht te dien einde om een proefzending daarvan, welke haar bereids werd toegestuurd.

Momenteel dient dus het resultaat van deze proefzending te worden afgewacht.

Eenigen tijd geleden is de jongere broeder van den Zelfbestuurder van Simaloer, Radja Kahar, ook begonnen met het ter hand nemen van den houtaankap te Ihoter Dalam. Als financier van dit bedrijf treedt op de firma Djin Hoat op.

Ten einde echter wrijving tusschen den heer Zell en Radja Kahar te voorkomen werd door rapporteur bepaald dat laatstgenoemde zijn werkzaamheden uitsluitend zal hebben te bepalen tot den anderen kant van de baai, op ongeveer 10 K.M. afstand van den houtaankap van eerstgenoemden persoon.-

~~JACHT EN VISSCHERIJ.-~~

JACHT.

De jacht wordt slechts zelden door de bevolking beoefend en practisch dan nog uitsluitend op wilde varkens wegens de door deze dieren aan de klapper- en voedingsgewastuinen ~~toegebrachte~~ schade.

In het Landschap Sigoelai komt de duivenvangst ook nog vrij veel voor. Men bedient zich daarbij van vallen, bestaande uit een groote kooi met valdeurtjes en een lokduif.

VISSCHERIJ.-

Niettegenstaande de vischrijkdom van de zee rondom het eiland, wordt de vischvangst door de bevolking slechts weinig beoefend, zij geschiedt voornamelijk ter voorziening in eigen behoeften.

Het meest gebruikte vischtuig is het werpnet en de "poekat", welk grooter is dan eerstgenoemd net.

Daarnaast wordt ook nogal veel met vischlijnen gevischt.

VIII. FINANCIEN, BELASTING EN HERENDIENST.-

De toestand van de Onderafdeelingskas is verre van rooskleurig.

De bijdrage van den Lande over de jaren 1935 t/m 1937 bedroeg respectievelijk F.36100., F.35800.- en F.31.595.-, terwijl de restitutiepost over die jaren onderscheidenlijk F.36862, F.36856., en F.36856 beliep.

Voor dit jaar bedraagt de bijdrage F.36.600 en de restitutiepost F.41.323.-

Een belangrijke verbetering in de financieele positie van de Kas is voorloopig nog niet te verwachten. Wel geeft de belastingaanslag, na het in belangrijke

langrijke mate achteruitloopen daarvan tijdens de economische depressie, in de laatste paar jaar weder een niet onaanzienlijke vooruitgang te zien gegeven, doch er zullen nog heel wat jaren moeten verloopen eer de voornaamste bron van inkomsten van de landschapskas, namelijk de belasting op het inkomen, dermate zal zijn gestegen, dat daaruit de restitutiepost geheel zal kunnen worden gekweten.

Misschien zal zulks in de toekomst mogelijk zijn, indien mettertijd de, nu overal aangelegd wordende pinang- en kruidnageltuinen in productie komen en het jaarlijksch volksinkomen dientengevolge aanzienlijk zal toenemen.

BELASTINGEN.

Ter illustratie van de diepe wonde, welke door de crisis word geslagen in het volksinkomen, volgt hieronder een opgave van de belastingaanslagen voor deze onderafdeeling over de jaren 1925 t/m 1938

jaar	totale belastingaanslag
1925	F.20.875.60
1926	F.22.589.92
1927	F.23.402.22
1928	F.24.850.70
1929	F.27.582.80
1930	F.28.106.05
1931	F.27.019.96
1932	F.26.913.72
1933	F.20.623.19
1934	F.14.500.-
1935	F.15.707.50
1936.	F.15.327.50
1937	F.21.811.95
1938	F.25.285.20.-

Momenteel betalende Zelfbestuursonderhoorigen inkomstenbelasting krachtens de Zelfbestuursregeling van 1 Mei 1933, goedgekeurd door den Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden ddo.1 Juni van dat jaar.

De

De gemiddelde aanslag per belastingplichtige bedraagt voor de jaren 1937 en 1938 respectievelijk F.4.- en F.5.-

De achterstanden zijn betrekkelijk laag. Deze bedroegen op 16 Sept. 1938 voor de jaren 1934 t/m 1937, onderscheidenlijk 10%, 15%, 12% en 9%. Van den aanslag van dit jaar was op dien datum bereids 79% geïnd.

Naast de inkomstenbelasting betalende Zelfbestuursonderhoorigen verder nog fiets-, slacht- en vuurwapenbelasting, terwijl op de onderafdeelingshoofdplaats voorts nog hondenbelasting wordt geheven.

Een strenge contrôle op de wegen deed de opbrengst van de fietsbelasting sedert 1937 niet onaanzienlijk toenemen, gelijk moge blijken uit de opgave hieronder

jaar	opbrengstfietsbelasting.
1935	F.30.-
1936	F.44.-
1937	F131.-
1 Januari tot 15 Sept. 1938	F 143

Wat de Gouvernementsonderhoorigen betreft, deze betalen inkomstenbelasting op den voet van Stbl. 1932, No.111, laatstelijk gewijzigd bij stbl.1937 No. 502, met 30 opcenten volgens Stbl 1937 No. 504, alsmede loonbelasting op den voet van Stbl. 1934 No.611, laatstelijk gewijzigd bij stbl. 1937 No.503.

Voorts betalen zij nog personele belasting op den voet van Stbl.1908 No.13.-

HEERENDIENSTEN.- Bij het vorderen van de heerendiensten doet zich in deze onderafdeeling de volgende moeilijkheid voor.-

Vooropgesteld

Vooropgesteld dient te worden dat de arbeid van de heerendienstplichtigen niet alleen intensief, maar ook productief dient te zijn, wil zij een opvoedend karakter hebben.

Dit nu is niet altijd mogelijk, aangezien in sommige Landschappen vaak geen objecten te vinden zijn waaraan de heerendienstplichtigen 15 dagen intensief en productief tewerkgesteld kunnen worden, weshalve het in die Landschappen door de betrokkenen volbrengen van den hun opgelegden heerendienstplicht dan ook in de practijk tot een [illegible] een zuivere formaliteit is ontaard.

Deze ongewenschte situatie doet zich in dit ressort voor in de landschappen Salang, Leukon, en Sigoelai en veroorzaakt dat de rodiplichtigen van de beide andere Landschappen Simaloer en Teupah de hun opgelegde taak als een onredelijk zware gevoelen in vergelijking met die van de heerendienstplichtigen in voornoemde landschappen.

Men ziet dan ook dat in de Landschappen Simaloer en Teupah alwaar de rodi werkelijk moet worden gepresteerd, door de betrokkenen veelvuldig wordt gebruik gemaakt van de sedert 1 Januari 1933 opengestelde mogelijkheid om de heerendiensten af te koopen, terwijl dit niet het geval is in de Landschappen Salang, Leukon en Sigoelai, alwaar de heerendienstplicht in de practijk niets beteekent. (vide de opgave hieronder.)

OPBRENGST AFKOOPHEERENDIENST.

jaar	Teupah en Simaloer.	Leukon, Salang en Sigoelai	Totale opbrengst onderafdeeling.
1936	f.3546.	f.6.-	f.3552.-

Jaar	Teupah en Simaloer	Loukon, Salang en Sigoelai.	Totale opbrengst onderafdeeling.
1937	F.4305	F.25.50	F.4330.50
~~1 Januari t/m 15 Juli 1938~~	~~F.4336.50~~	~~F.24.-~~	~~F.4360.50.-~~

Ten einde nu te trachten de bovengeschetste misstanden op te heffen en de druk der heerendiensten in dit ressort zooveel mogelijk te nivelleeren, ware naar rapporteurs meening, dan ook in de bestaande heerendienstregeling de mogelijkheid te ~~openen~~ openen om in incidenteele gevallen, na vooraf verkregen toestemming van den Resident de heerendienstplichtigen uit een bepaald Landschap ook in een ander Landschap te werk te stellen.

IX POLITIEKE TOESTAND.-

Uitingen van politiek vereenigingsleven kwamen in verslagperiode niet voor.-

Wel trachtte een groep uit Padang en Sibolga afkomstige handelaren onder leiding van zekeren Bahaoedin en Soetan Kamaroedin alhier een godsdienstschool op te richten, doch strandde dit voornemen op de weigering van den Zelfbestuurder van Teupah daartoe zijn toestemming te verleenen.

Wat betreft de verhouding tusschen de diverse Zelfbesturders onderling, deze kan hoewel niet vijandig, toch geenszins hartelijk worden genoemd. Veel contact tusschen hen bestaat er niet door gebrek aan behoorlijke communicatie~~middelen~~middelen.

Twisties onder de hoofdenfamilies kwamen niet.

De politieke toestand kan derhalve ~~door~~ wel gunstig worden genoemd.-

X Résumé

Resumeerend kan dus worden gezegd:

Reeds vroeg heeft men op het eiland Simaloer nederzettingen gehad van Maleische en Atjehsche handelaren, welke vreemdelingenkolonisaties onder hun eigen hoofden stonden.

Deze vreemdelingen trachtten in den loop der tijden, gebruik makend van de omstandigheid, dat de op een lageren cultuurtrap staande Poelauneezen nog in hoofdzaak in hun economisch handelen werden beheerscht en geleid door de idee van de "Bedarfsdeckung", alle handel aan zich te trekken en zich tusschen den Poelauneeschen landbouwer en zijn markt te plaatsen.

Dit wegdringen van den inheemschen producent van de markt werd bevorderd en vergemakkelijkt doordat het uitheemsche element zich langzamerhand toenemenden politieken invloed wist te verschaffen en de hoofden van de vreemdelingenkolonisaties, die oorspronkelijk niets anders waren dan de bemiddelaars tusschen de vreemdelingen en de eigenlijke machthebbers, de Datooks Pemoentjak, er ten slotte in slaagden om, gebruikmakend van hun grootere sluwheid en de onbeduidendheid van de Datooks Pemoentjak, de politieke macht geheel aan zich te trekken en de inheemsche vorsten op den achtergrond te dringen en tot aan hen ondergeschikte hoofden te maken.

Door deze politieke overheersching van de vreemdelingen werd de mogelijke ontwikkeling van een inheemsche klasse van handelaren belemmerd.

Na de vestiging van het Nederlandsch Gezag in deze Onderafdeeling en het daardoor ontstaan van grootere veiligheid

ligheid en rust deden geleidelijk steeds meer Chineesche handelaren alhier hun intrede.

Deze, die een grooteren commercieelen aanleg hadden en over meer kapitaal konden beschikken dan de Atjehsche en Maleische handelaren, wisten langzamerhand practisch den geheelen exporthandel, waarmede een niet onbelangrijke kapitaalsinvestatie gemoeid is, in handen te krijgen.

Door bovenbeschreven ontwikkelingsproces nu werden twee tendenzen, die het economisch leven van den Poelaunees typeerden nog meer verstrekt en wel: het overheerschend van den landbouw als voornaamste bestaansmiddel, alsmede de neiging tot stabiliseering, tot versteening van de eenmaal bereikte cultuur~~kenmerken~~ ~~uit voor hem of~~ de prikkelende, stimuleerende werking van het ruilverkeer uit voor hem of had alleen door den trechter der uitheemsche bemiddeling plaats.

Het geheele economisch leven van den Poelaunees en in het bijzonder de landbouw, welke hiervan de belangrijkste uiting is, werd en wordt dientengevolge dan ook beheerscht door een diep gewortelde traditie, m.a.w. er wordt ~~door hem~~ meer gestreefd naar stabiliteit, naar handhaving van het bereikte levenspeil dan naar een onafgebroken omhoogstuwing daarvan door betere bedrijfsorganisatie of rationeeler arbeidswijze.

In het belang van de economische ontwikkeling van dit ressort is eenerzijds/verhooging van het peil en daarmede van de rentabiliteit van den nog op lagen trap staanden voedsellandbouw, welke nagenoeg uitsluitend uit rijstcultuur bestaat, noodzakelijk, terwijl anderzijds de handelslandbouw

delslandbouw zal dienen te worden uitgebreid en bevorderd.

Door intensweering van de paditeelt middels betere gewaskeuze en zorgvuldiger grondbewerking van de sawahs, alsmede door uitbreiding van het met rijst beplant areaal, zal het mogelijk zijn om binnen afzienbaren tijd dit ressort self-supporting te maken voor wat de rijstvoorziening betreft.

Hierdoor zal een eind worden gemaakt aan den jaarlijkschen rijstinvoer en de kapitaaldrainage dientengevolge, welke verarmend werkt op de volkswelvaart, aangezien zij practisch uitsluitend voor consumptieve doeleinden geschiedt.

Ter versteviging van de economische positie van de bevolking dient naast het opvoeren van het peil van den voedsellandbouw, tevens te worden gestreefd naar uitbreiding en differentiatie van den handelslandbouw, van de opbrengst waarvan de bevolking grootendeels afhankelijk is ter voorziening in haar geldbehoeften voor belastingbetaling, aankoop van aanvullend voedsel, kleeding enz. enz.-

Aangezien de handelslandbouw thans nog nagenoeg geheel uit de klappercultuur bestaat, wordt het volksinkomen en daardoor ook de mate van welvaart van de bevolking, momenteel practisch geheel beheerscht door de copranoteeringen, welke op korten termijn zeer sterk kunnen fluctueren. De economische positie van de bevolking is dan ook labiel en zwak te noemen.

Differentiatie in de gewaskeuze door de bevolking bij het verbouwen van handelsgewassen ten einde de conjunctuurrisico's voor haar te verminderen, zal dan ook een allereerste vereischte zijn voor een versteviging van haar economische

positie

positie en een verhooging van haar economisch peil.

Bovendien heeft bevordering van den handelslandbouw ook in veel hoogere mate dan de traditioneele voedsellandbouw een prikkelende, welvaart bevorderende werking op zijn beoefenaars. Immers zal voortbrenging voor den verkoop van gewassen, waarbij de arbeid vaak door in geld betaalde arbeiders wordt verricht, aan de traditie minder voet geven en den landbouwer dwingen zich economisch meer rekenschap te geven van baten en lasten, m.a.w. het toenemend geldgebruik zal dezen derhalve in de richting van bewuster economisch handelen drijven. In de uitbreiding en differentiatie van den handelslandbouw ligt voor den beknelden Poelaunoeschen tani dus een mogelijkheid van bestaansverruiming en ontwikkeling van zijn gezichtsveld.-

Noodzakelijk voor de ontwikkeling van dezen vorm van landbouw is echter het bestaan van een behoorlijk wegenstelsel.

Immers zal bij gemis hieraan de aanwezigheid van één vrije, samenhangende markt niet kunnen worden verwezenlijkt en zal het economisch leven in een groot aantal, kleine versnipperde onsamenhangende markten uiteenvallen.

Deze omstandigheid, welke zich in dit ressort voordoet wegens het alhier ontbreken van behoorlijke wegen, belemmert de vrije werking van het nivelleeringsproces bij de prijsvorming voor de diverse producten.

Dit proces zal haar, in economisch opzicht, weldadige werking slechts dan ten volle kunnen uitoefenen, indien een behoorlijk wegenstelsel het ontstaan van één

één vrije, samenhangende markt mogelijk zal zijn.

Derhalve is voor de economische ontwikkeling van dit ressort de uitbreiding van het wegenstelsel alhier dan ook van primair belang en zal er naar dienen te worden gestreefd deze zoo snel mogelijk ~~tot stand te brengen~~ te volvoeren.-

Soerabaja 28 Sept 1938
De conto

914

PRO 08193-94

914-93